

Naše značka

FNO 064931/55

Vyřizuje / linka / e-mail

Doc. MUDr. Petr Šilhán, Ph.D.
Psychiatrická klinika FNO a LF OU
tel.: 59 737 3800
e-mail: petr.silhan@fno.cz

Komu

Vážený pan
prof. MUDr. Tomáš Kašpárek, Ph.D.
Předseda habilitační komise
Lékařská fakulta MU

V Ostravě

24-11-2025

Oponentský posudek habilitační práce

Autor práce: MUDr. Dagmar Breznoščáková, Ph.D.

Název práce: **Psychofarmakologické a klinické koreláty afektivních poruch:
vedecko-výskumný pohľad v psychiatrii**

Pracoviště autora práce: Lékařská fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika Košice

Oponent: doc. MUDr. Petr Šilhán, Ph.D.

Pracoviště oponenta: Psychiatrické klinika FN Ostrava a LF OU

Nemocnice akreditovaná
Joint Commission International

Fakultní nemocnice Ostrava

17. listopadu 1790 / 708 52 Ostrava-Poruba
Telefon: +420 597 371 111 / Fax: +420 596 917 340
E-mail: posta@fno.cz / www.fno.cz
DIČ: CZ00843989 / IČO: 00843989
Číslo účtu: ČSOB Ostrava, 8010-0309258333/0300

Kód MTZ: 360621

Předložená habilitační práce „Psychofarmakologické a klinické koreláty afektivních poruch: vědecko-výzkumný pohled v psychiatrii“ má formát souboru komentovaných prací a čítá 160 stran textu.

V úvodu autorka vysvětluje motivaci pro volbu tohoto tématu, kterou je závažnost těchto onemocnění, jejich frekventní výskyt, utrpení pacientů a rovněž dopady na zdravotní a sociální systém. Následuje souhrn hlavních zjištění zařazených prací.

V teoretické části popisuje afektivní poruchy z epidemiologického, etiopatogenetického, diagnostického a terapeutického přístupu. V něm se stručně věnuje možnostem farmakologické léčby i psychoterapii, stranou ponechává léčbu farmakorezistentní deprese ketaminem či psilocybinem a nefarmakologické biologické metody. V závěru teoretické části se zaměřuje na komorbidity a komplikace afektivních poruch, čímž přirozeně přechází k souboru komentovaných prací, z nichž řada je věnována právě této oblasti. Zjevně tak zvolila téma habilitační práce rovněž s ohledem na svůj odborný zájem, ať již klinický či vědecko-výzkumný.

Samotný soubor komentovaných prací rozděluje do několika sekcí: diagnostika afektivních poruch, terapie afektivních poruch a komplikace a komorbidity afektivních poruch. U každé práce uvádí mj. IF, zařazení do kvartilu a kvantifikaci autorčina podílu spolu s obsahovou náplní její odborné činnosti.

V první, obsahově velmi originální práci identifikovali autoři pomocí spektroskopických metod v slzné tekutině proteomické změny u osob s velkou depresivní poruchou oproti zdravým kontrolám. Současně demonstrovali, že tyto experimentální metody nabízejí rychlou a relativně jednoduchou cestu k objektivizaci depresivní poruchy a monitoringu léčebné odpovědi a vývoje onemocnění.

Ve druhé publikaci autoři zkoumali, zda psychoedukace u pacientů s depresivní poruchou v podobě upraveného Munozova kurzu prevence deprese může ovlivnit průběh nemoci. V nerandomizovaném formátu práce zjistili, že aplikace psychoedukačního programu snižuje riziko rehospitalizace, pracovní neschopnosti a non-adherence.

Fakultní nemocnice Ostrava

17. listopadu 1790 / 708 52 Ostrava-Poruba
Telefon: +420 597 371 111 / Fax: +420 596 917 340
E-mail: posta@fno.cz / www.fno.cz
DIČ: CZ00843989 / IČO: 00843989
Číslo účtu: ČSOB Ostrava, 8010-0309258333/0300

Kód MTZ: 360621

Ve třetí zařazené přehledové práci publikované ve speciálním vydání se autoři zabývali používání autogenního tréninku u osob s duševním onemocněním. Podle závěrů práce je autogenní trénink účinný při snižování úzkosti a projevů mírnějších forem deprese, zatímco neprozkoumaný zůstává u bipolárních, psychotických a akutní stresových poruch.

Čtvrtá práce je kapitolou v knize Základná farmakológia a farmakoterapia z roku 2021, konkrétně kapitola věnující se farmakologické léčbě depresivní poruchy. V úvodu popisuje stručně klinický obraz a etiopatogenezi, následně seznamuje přehledně s antidepresivy v léčbě depresivní poruchy.

V páté, původní práci, zkoumají autoři u 74 pacientů léčených v jedné skupině SSRI a ve druhé skupině SNRI změny v lipidogramu po 6 měsících podávání antidepresiv. Výsledky neprokázaly změny v koncentraci LDL cholesterolu, v obou skupinách došlo ke zvýšení HDL-cholesterolu a u skupiny léčené SSRI došlo proti skupině léčené SNRI k poklesu triglyceridů. Léčbu antidepresivy tak lze považovat z hlediska metabolismu lipidů za bezpečnou.

V šesté, rovněž původní práci, byla provedena u reprezentativního vzorku více než sta slovenských psychiatrických pracovišť kvantitativně-kvalitativní analýza způsobů klinické praxe u pacientů léčených s depresivní poruchou, která mj. prokázala akceptaci a soulad s doporučenými postupy zavedenými do praxe.

V sedmém, kazuistickém sdělení, monitorovaly autorky vliv psychiatrické léčby, resp. její absence u bipolární afektivní poruchy na změny v kompenzaci DM II. typu. Na průběhu monitoringu glykémii v průběhu léčby quetiapinem a po jeho vysazení ukazují, že navzdory nepříznivým metabolickým dopadům quetiapinu, rozkolísání afektivity spojené s jeho vysazením vedlo k vyšším koncentracím glukózy a jejím významnějším výkyvům.

Fakultní nemocnice Ostrava

17. listopadu 1790 / 708 52 Ostrava-Poruba
Telefon: +420 597 371 111 / Fax: +420 596 917 340
E-mail: posta@fno.cz / www.fno.cz
DIČ: CZ00843989 / IČO: 00843989
Číslo účtu: ČSOB Ostrava, 8010-0309258333/0300

Kód MTZ: 360621

V osmé, původní práci, autoři analyzovali pacienty hospitalizované na jejich pracovišti v průběhu předchozích 10 let s bipolární afektivní poruchou, přičemž svou pozornost zaměřili na průběh onemocnění, léčbu, sebevražedné myšlenky. Pomocí prosté deskriptivní statistiky zjistili výskyt suicidálních úvah u 74 % žen a 54 % mužů, přičemž výskyt sebevražedných myšlenek se v případě žen vyskytoval v relativních číslech méně často ve skupině užívající lithium.

Devátá, přehledová práce, shrnuje poznatky o výskytu kardiovaskulárních rizik v psychiatrické populaci, ale také při léčbě psychofarmaky, a doporučuje farmakologické i nefarmakologické postupy při zvládání současných duševních a kardiovaskulárních poruch.

Desátá, původní, práce se věnovala výskytu depresivních a úzkostných příznaků u pacientů s kardiovaskulárním onemocněním. Studie zjistila depresivní symptomatiku u 18 – 40 % pacientů, úzkostných příznaků u 63 % a jejich vzájemnou korelaci.

V jedenácté práci se autoři věnovali tématu komorbidity bipolární afektivní poruchy a DM II. typu. V úvodu popisují společné etiopatogenetické mechanismy, analyzují negativní metabolické účinky psychofarmak používaných v léčbě bipolární poruchy stejně jako vliv porušené regulace glykémie na průběh bipolární poruchy.

Také ve dvanácté práci ve formátu dopisu editorovi, se v krátkém textu autorky zamýšlejí a shrnují stručná fakta týkající se působení pandemie COVID-19 na duševní stav pacientů s diabetem.

V poslední 13. práci analyzují autoři stresovou zátěž odborníků na duševní zdraví na Slovensku v průběhu pandemie COVID-19. Ta dosahovala maxima především v době kulminace pandemie a práce popisuje pozitivní a negativní faktory, které ji ovlivňovaly. Reflektuje také zhoršení psychického stavu psychiatrických pacientů, především v oblasti úzkostných a afektivních poruch.

Fakultní nemocnice Ostrava

17. listopadu 1790 / 708 52 Ostrava-Poruba
Telefon: +420 597 371 111 / Fax: +420 596 917 340
E-mail: posta@fno.cz / www.fno.cz
DIČ: CZ00843989 / IČO: 00843989
Číslo účtu: ČSOB Ostrava, 8010-0309258333/0300

Kód MTZ: 360621

Za silnou stránku souboru lze považovat převahu původních vědeckých prací a rovněž podíl autorky, která byla v 9 ze 13 případů první autorkou publikace a ve 3 případech autorkou druhou. Celkem 6x se jednalo o práce uveřejněné v časopise s IF (1x Q1, 3x Q2, 2x Q4).

Práce je obsahově vyvážená, přehledně členěná, stylisticky kvalitní. Zvolená tematická oblast je jednou z nejzásadnějších v psychiatrii. V teoretickém úvodu, ale především zařazených pracích autorka prokazuje svůj dlouhodobý odborný zájem o vybranou tematiku, velmi dobrou odbornou erudici a aktivity na poli výzkumném i edukačním. Nad rámec habilitační práce je potřeba připomenout, že autorka o tématu afektivních poruch, ale také dalších psychiatrických tématech, pravidelně přednáší na odborných fórech vč. České republiky, kde bývají její přednášky navštěvovány a posluchači oceňovány.

Závěr: Předložená práce odpovídá svým obsahem i rozsahem nárokům na habilitační práci dle §72, odstavce 3 Zákona o vysokých školách (č. 111/1998 Sb.). Doporučuji ji přijmout jako podklad pro habilitační řízení a jmenovat MUDr. Dagmar Breznoščákovou, Ph.D. docentkou v oboru Psychiatrie.

Otázka oponenta:

Je na Slovensku pacientům formálně resp. prakticky dostupná léčba deprese ketaminem/esketaminem či psilocybinem?

doc. MUDr. Petr Šilhán, Ph.D.

Fakultní nemocnice Ostrava

17. listopadu 1790 / 708 52 Ostrava-Poruba
Telefon: +420 597 371 111 / Fax: +420 596 917 340
E-mail: posta@fno.cz / www.fno.cz
DIČ: CZ00843989 / IČO: 00843989
Číslo účtu: ČSOB Ostrava, 8010-0309258333/0300

Kód MTZ: 360621